

ERDÉLYI HÍRADÓ

Szombaton, September' 20- adikán, 1828

Péru — Columbia — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Muszkaország — Erdélyország — Oláhország — Fontos Jelentés — Külömbfelek — Hirdetés

Péru

Limában, Péru' fővárosában, mártzius' 30- adikán 's a' következő napokon uralkodott föld-felfordulás, az egész tartományban pusztító nyomait hagyta: — mellyeket mind elő-beszélni, a' históriák dolga lessz. — A' Sechuai kietlenségeken, a' hol soha egy tsepp esső nem volt, az esső olyan vad-patakot támosztott, hogy az Útazók ezen a' homokpusztán, mellyet a' vízözön tsudállatosan elformátlanított, egy hétig kén-telenítették vesztegelni. Ugyan-ezen veszedelem érte a' Piurá is, és a' mézei emberek, dülöfélben álló házaikat kén-telenítették elhagyni; a' hegyekről sok kődarabok leszakadván, az utakat járhatatlannokká tették. Surrasban, Limához 15, San-Mateotól 6 mérföldnyire, egyszerre olyan vízözön bugyogott-fel a' földből, mint valami Vulkan' kitörése, mely az utakban nagy kárt tett.

Columbia

Carthagena, jún. 29. — A' Journal du Commerce-ben egy carthagenai kereskedőlevél ezt mondja: "Tudósítást adhatunk már egyszer a' Columbiában egynehány eszetendeig függőben volt politikai krízis' kimeneteléről. Bolívar-t kihirdették Köztársaság' Fejének. Ez a' nevezetes eszt így kezdődött: "A' nemzeti nagy Gyűlés össze-gyűlt Ocuanában, Bolívar Bacaramangában volt, Ocannához 2 napi járó távolságra, hogy

a' Gyűlést szemmel-tartsa. A' többség Bolívar ellen volt, és a' Santander' szándéka szerént dolgozott. Egynehány szélveszes ülés után, a' kevesebbség, számszerént 21-en, kik Bolívar mellett fogtak (56-an voltak mindössze) ára határozta magát, hogy a' Gyűlést oda-hagyják, és a' néphez egy írást botsátanakki, melyben kinyilatkoztattják, hogy ők semmi olyan végzést, mely a' Köztársaság' hasznának ellene van, jelen-léteikkel nem erősíthetnek-meg. Minthogy pedig a' többi Tag' száma, kik a' magok' helylyeken maradtak, nem volt már elegendő; tehát az egész Gyűlés felbomlott. Mihelyt ezt Bogotában, a' hol Bolivárt különösen szeretik, megtudták, egybe-gyűltek a' Felsőségek és a' nép, 's kinevezték őtet a' Köztársaság' Fejének. A' megyék' fő-városaiiban, hirtelen követték a' Felsőségek ezen példát, és mindenütt ellentállás nélkül győzödelmeskedett Bolívar. Carthagena jún. 25-ödikén írta-meg helybehagyó eredeti írását. Santander, ki minden reménységének hátat-fordított és semmi belső háborút nem kívánt indítani, menedék-levelet kért, hogy a' Köztársaságból kimenjen: de Bolívar megmondta neki, hogy addig nem szabad neki elmenni, míg Vice-Elölülői, hivatalát rendes módon le nem teszi és kormányozásáról számot nem ad.

Számot-tarhatunk rá, hogy a' Bolívar' maga-viseletét, Európában különböző

módon fogják megítélni, és az ő' betsület-hajhászásának tulajdonították azt: de még a' történetek' piatizán is, és a' zeuebonák' tanúbizonyosságával, mellyek már egy-néhány-esztendő-ólta foljnak; állíthatjuk, a' nélkül hogy azok, kik a' tartományt esméri, elienünk szóllának, hogy semmi más mód nem vólt a' rend' és tsendesség' vissza-állítására, 's a' törvények' munkába-vétele' megerősítére más, mint a' Dictaturát egy erős és igaz embernek által-adni, ki hazájáért mindent feláldozott, és semmi egyéb szándéka, annak boldogsága' elő-mozdításánál nem vólt. Már is nevedik a' bizodalom és gyarapodik a' jó lábon álló reménység, hogy, egy jó országlás-mód, a' habozást és a' bitanglást, végre, számkivetik, és Columbia nem sokára ismét azon rangra jut a' nemzetek között, a' mellyet magának követelhet. Már most finántziai rendszabásokkal bajoskodik Bolivar, mellyek a' hitelt ismét felemelik, és a' Status' hiteladóit megbékéltetik. — Egy havre-i Kereskedő, a' ki Columbiát jól esméri, ezt is teszi az elébbi tudósításához: "A' Vice-Elölülő, Santander, egy igen derék Staturember; de hitelenségét gyanítják a' köz-kintsrőlvaló számtartás eránt. — Minthogy ő Bolivárnak szeméjjes ellensége; tehát nehezen fogja elkerülni ennek a' bosszú-állását Kéntelenek vagyunk reményleni, hogy az országlás-forma' változása Columbiában, jobb rendet fog oda behozni, valamint a' mi' carthagenai levelezőnk is hiszi; hanem az, hogy a' törvényeknek tiszteletet és végrehajtást szerezni, a' törvény' megsértésén kezdik, mindég egy különöz eszköz fog maradni. A' nemzeti Gyűlés Columbiának minden tartományából választott Követekből állott; ennek a' többsége, a' Bolivar' barátjainak mindenintselkedései mellett is, ő-ellene nyilatkoztak - ki;

és, tsakugyan szabad azt tenni-fel, hogy a' nemzet' nagyobb része, nem kívánta őtet Uralkodónak. De minthogy azomban azt állították, hogy a' hazát, a' maga' jobbvóltáért dictatoroson kell kórmányozni; nints egyéb hátra, hanem hogy a' következtést kell elvárni.

Portugallia

Az angl. Courier szerént, a' Sir John Doyle és Young Ur' pere foljton-folj. A' Lissabonból Madeirába, aug. 9-edikén éjjel elindult hadi-szállítvány, áll: egy 74 ágyús limáhajóból, 44 ágyús 3 fregatte-ból, 5 korvette-ből és 2 szállító-ból, 2000 emberből.

Nagybritannia

Az Evans Obester' könyvetskéje Muszkaország' planumáról, adott dolgot az olvasó politikusoknak. Ő, a' többek közt, nagyon szükségesnek tartja a' török birodalom' politikai létét Európa' tsendességére vagy egyenlő mértékére: holott, mint masok hiszik éppen ez a' tartós politikai léte a' mahumedana országlószéknek Európában (mihelyt a' Görögök az ő függetlenségeket megnyerik) fogja mindég megháborítani Európa' tsendességét. A' Görögök, ha egyszer függetlenek lévén, megerősödnek, soha-se szűnnek-meg Konst.poljt úgy tekinteni, mint az ő' tsászari városokat, az ő' Patriarkaságokat, az ő' őseitől örökségben hagyott szent tulajdont. Tsak egy görög birodalom' újra-felállításával enyésznek-el egy mindennel-köz Monárchia erántvaló tünődések, 's az illetlen feldarabolásoktólvaló félelem; megért már a' gordius-gombojag' elmettésének az ideje: rossz következése lenne, ha nagyon elérne az.

A' brasiliai fregatte, Isabella, 64 ágyúval és 7--8 száz emberrel rakva, aug. 21-edikén, egészen felkészülve indult-el Madeirába. Két portugallus Gen.

és más Tisztek voltak rajta, sok fegyver és hadi motyó, a' szigetiek' szükségére. Ma-hólnap el fog szakadni, kié lesz az Açore sziget - csoport; melynek a' fekvése az atlantik-tenger' minden szomszédjaira-nézve — Európa, Afrika, Észak-amerika — igen fontos.

A' Hampshire Telegraph (Híradó) azt mondja: minden kétségen kívül van, hogy a' muszka adm.hajó Gibráltárba ment. Ha porondra ült volna; tsak, vetődött volna ki valami része, vagy hordó a' partokhoz. Mikor a' kalauz-kormányosok azt oda-bagyták, (lootsen, napszámosok) eléggé megtanították azt a' Scilly-szigetek' fekvésére, hogy azokat elkerülhesse; valamint azt is tudta, hogy nyugotfelé ne igen nagyon tartson, ne-hogy Irland' délnyugoti oldalához közelítessen. És így, idejében vigyázott ére, Ouessant szigete-felé, által-tartott.

Audiatur et altera pars. — Az angl. Courier ezt beszéli: "A' páriisi Journa-listák' beszéde a' mi' országunk' politikájáról 's az ország' állapotjáról, megmutattják, hogy ők egyik tárgyról-se tudnak, semmit. Hazug feltételeken kezdik, hazug következeseket húznak azokból ki. Tsak egy kívánságok van nekik, 's ezt a' kívánságot lett-dologgá változtattják, úgy írják-le a' mi' hazáukat, mint lebukására hajlandót. Ha bizonytságot kívánunk, találgatásokkal állanak-elő, tanúk helyett temérdek vélekedéseket vetnek előnkbe. Sok okoskodás illene ide, de, nem akarunk a' frantzia Journalistákkal vete-kedni. — Egy országnak aljasodásra-haj-lása, nem tsupa gyanakodásnak a' tárgya, láthatónak és közel foghatónak kell an-nak lenni; az ország' köz-intéztein, nem-zeti hajlandóságán, tengeri ereje' és talen-tona' kissebbedésén, katonai hire' gyengü-lésén, nemzeti hitele' tsüggedésén, azon nehésségen, ha illendő eszközeit minden

szükségei' kielégítésére, fel nem találja, könnyű azt megesmérni; meg kell azt a' tsüggedést, kereskedő-hatalma' fogy-dogálásával, a' manufacturákbeli ügyessé-ge hátra-lépéseivel bizonyítani. Hol ke-ressük mi ezen hanyatlas' bizonytságot, ebben az országban? Ha köz-töke-kin-tstünkre (fond) tekintünk, magassabb pól-tzon találjuk ezt, mint akarmelyik más ország' tökekinsét. Vegyük-fel, például ezen Frantziaországnak, magának a' fond-ját (státus papirosok' betsit), melynek Hír-ádói olyan bolondul büszkélkednek a' mi' hatalmunk' lebukásán. Mikor az ő 3 pCentóssa 72 's felen áll, a' mi' olyan kamatu stock-unk 87 's fél század-részen kél. A' mi' tökepénzünk oly' nagy, hogy alig találni annak illendő haszonra-fordít-ását. Ha az ország lószék azon esetre szo-rúlna, hogy 50 millió font sterlinget kén-telenítetne felvenni; ezt, nagyobb köny-nyűsséggel és rövidebb idő alatt lehet meg-ejteni, mint-sem más országban 5 milli-ót költsön felhajtani. Nütsenek-é más nemzetek, kik kén-telenítetnek a' mi' eszközlésünk által pénzt felkeresni? Lát-ható-é a' mi' tengeri erőnk' tsüggedé-sének megbizonyítása? Ne resteljük meg-tekinteni a' mi' hajó-listáukat (Navy-List, mely soha-se volt nagyobb szá-mal, jobb állapotban és alkal-natosabb ára, hogy hirtelenebben tétettessen mun-kásságba. Hogy az hasonló hirtelenség-gel feikészíttethetne Tisztekkal és talen-tomokkal, kiket semmi más nem múl-na talán könnyen felül, kitettzik a' most en-lített laistromból, melyben 189 Adm. 850 Kapitány, 868 Commandeur, 3710 Hadnagy és 543 Master van. Tsak, nu-tassák az országnak, hogy iparkodni és dolgozni kell; nem kételkedünk, — ama' ditsó tettek a' Niluson és Trafalgárnál (min-denütt Nelson) vissza fognak fordúlni. Elkortosodtunk volna-é mi) katonai hi-

rünkre-nézve, miolta minden iparkodásunkat a' báltik-tengertől a' közép-tengerig, a' Tajó' partjaitól-fogva a' mé-nus' mejjékéig, Lissabontól és Spanyol-orosztól Belgiumig, győzedelem koronázta? Nem maradtak-é meg ugyanaz a' hadsereg, ugyanazon Hadvezérek? Melyik része az, a' világnak, a' hol a' britan-nus kereskedésen nem kapnak? és, melyik más ország az, a' föld' kerekéségen, mely a' mi' manufacturánkkal vetekedven, mel-lette megállhat? Quae regio in terris no-stri non plena laboris? Tsüggedt-é a' mi' szabadság-féltésünk, kevésbé ragasz-kodunk-é országglásmodunkhoz, tudomá-nyos esméreteink' terjesztéséhez, kevésbé vagyunk buzgók minden szép-mester-ségek' és tudományok' elő-mozdításához? Felhagytunk-é azon plánumokkal, mely-lyek a' szorgalmat elő-segítik és a' ja-ráskelést ezen ország' különböző részei között, földi és vízi utak által könnyeb-bítik? El hagyuk-é pusztulni városainkat tunyaságból? Lehet-é a' fő- városban nyomát találni az országglószék' vagy ma-gánosok' gondatlanságának; mely akar-mit olyat mntathatna, mellyet szebbé vagy pompásabbá lehetne tenni? Földi birtokunk' kissebbedésében keressük-é lat-kadásunk' jelét (symptomáját)? Elvesztet-tüké kelet-indiai birodalmunkat? Nem va-gyunk-é már urai a' két Indiáknak? Nem miénk már a' két Canada? Mas nemzet bírja-é New-süd-wales-t? Nem lobog-é már a' britannus hajózászló a' gibráltari szirteken? Az, igaz, hogy nemzeti adós-ságunk, szörnyeteg; de a' Burbonok' egy védelmezőjének vagy Alattvalójának, na-gyon fonakul áll a' szájában' ezt, ólsár-las' vagy gúny' tárgyává tenni,—mert, ez az adósság, egyedül-tsak a' mi' ipar-kodásunk által a' Burbonok' kedvéért, és más nemzetek' segítettésekért, kik a' ty-rannus' járma alatt nyögtek, gyúlt azon

szörnyetegsége. Levertük őtet, 's felbon-tottuk amazoknak a' fántzait! Miuthogy mi egy nemzettől se kívánjuk hogy egy olyan adósság' leróvásában vagy kevesebbítésé-ben részt vegyenek, mely egyrészt ő' é-rettek gyúlt annyira; haggyanak'hát ők ne-künk békét, olyan rendszabások' felkeresé-sében, mellyek azon adósság' terhén segít-hessenek,'s nyomását könnyebbíthessék. A' mi költségünk, nagy, mert nem gondoljuk hogy characterünkhöz méltó volna meg-en-gedni, hogy azok, kiknek a' vérek a' mi' szol-gálatunkban, foljt, és bennákká lettek, szű-kölködsben és gyámoltalanul vesszenek-el. Ezek a' költségek a' mi' földi és vízi erőnk' iparkodása által, a' honnan a' m a z o k r a há-rúlt a' haszon, szaporodtak-meg. Tsak, nem kételkedhetnek a' Frantziák azon, hogy ne-künk, lett volna módunk abban, éppen oly-lyan erős hajósereget 's olyan vitéz hadse-rget küldeni Moreaba, valamint ők tsele-kedtek;—hanem, a' frantzia kikötők, és a' frantzia hajók és katonaság, a' dolgok lát-terjéhez közelébb voltak; és a' mi' tökéletes mellé-állásunkal és helybe-hag-gyásunkal esett, hogy Frantziaország e-gyedül maga vette magára a' hadi-szál-lítványt. Elég ditsősséget nyertünk mi' földön-vízen, mint-sem hogy szövetség-ségünktől irigyelők a' diadalmat és győ-zödelmet. Ne sajnálják'hát a' mi' jó ba-rátink a' frantzia Journalisták, a' mi' hát-ra - tartózkodásunkat ne a' félelemnek tulajdonítani; és, minthogy mi' az ő' nyug-hatatlanságokat és pihenéstelenséggeket nem követjük, abból, azt a' következ-tetést ne-építeni, hogy mi semmi nyo-mos iparkodásra nem volnánk többé al-kalmatosok. "Azért hogy a' szökdétse-lő szütskö (mezei trütsök, sáska) az ő' unalmas tsirpolásával a' levegőt eltölti, ingyen - se gondolja, hogy tsak ő' lakik a' mezőben; a' nemes bika mind-eddig is ott nyugszik még az angl. tölgyfa' árnyé-

kában (a' hajó az árbotzfájében).” Tsak könyv-nélkül tztáljuk ezt, és talán nem egészen hejjesen. Burke-nek ezen szavait, még is azon Journálisták' tsirpolására akarjuk szabni, kik magoknak azt képzelik, hogy mi, minthogy magunkat nem mindég avatjuk a' masok' ügybájába 's kotzódásába, igen tehetetlenek vagyunk, a' belé-avatkozást hatóssá tenni akkor, ha szükséges volna. — Mi, szükön bánunk a' mi' eszközeinkel, azért, hogy ha munkára kerül a' dolog, annál meghatározóbbak legyenek az eszközök. Nem hánykóduunk mi a' mi' bátorságunkal, nem is büszkélkedüünk hatalmunkal. Erezzük mi azt, hogy segéd-eszközeink minden szükségüöknek, akarmekkorra legyen ez, minden veszedelemnek, akarmintő fenyegetéssel járjon az, megfelelnek. Mi, ugyan aza' Britannia vagyunk, mely egyedül, és győzodelemmel, tsaknem az egész Európa ellen viaskodott. Hadd szunnyadozzon a' britannus Oroszlán a' maga' barlangjában, de mindég tsak britannus Oroszlán ő, kinek hatalmában áll egy püü alait, lerázni serényyéről a' harmat-teppeket, 's egész óriási erejét szabadra bótátani.

Frantziaország

Páris, aug. 28. — A' Gazette de Fr. erőssíti, hogy Strangford Lordot azért küldötte az angl. országlószék Rio-Janciroba, hogy a' Tsászárt rá-vegye ára, hogy Don Miguelt, mint Portugall' Királyát, egyenesen és minden feltétel nélkül meg esmérje. Illyen okos követtséget tsak a' Gazette-tól 's társaitól lehet várni, nem pedig Well. Hgtól, azt mondja egy másik.

Alby városa engedelmet nyert ára, hogy a' városban La Peyrouse' emlékezetere emléket állíthasson-fel. A' piatzra, azon házzal által-ellenben akarják azt, a' hol ez a' híres tengeri Hajó selősször pillantotta-meg a' világot. Lemoyne képmettzőre

a' belső Minister rábizta, hogy a' Massillon' márvány-mejjképét Hyéres városának (Vár-Departement) a' híres állószékben-beszéllő' hazájauak, készíttse-el. Tíz ezer frankot tettek-fel annak 1830-adik esztendőre a' kilejobb Mnnkát ír "A' törvények' behatásáról az erköltsős szokásokra, és az erköltsős szokások' behatásáról a' törvényekre.

Görög ország

Corfu, aug. 9--21 — Stratford-Canning Úr, Talbot angl. fregatte-on, aug. 8-adikán, Ribeaupierre Úr pedig, Ochta muszka briggen, aug. 10-edikén érkezett-meg ide Corfuba; a' hol a' frantzia Követ Guilleminot Gróf Gen. már egynehány hónap-ólta várakozik ama' kettőre. Ez a' 3 Minister elkezdette már a' tanátskozási egymással: az első értekezés, vólt aug. 10-edikén, Guillem. Grótnál; a' második, 11-edikén, Stratf. Canning Úrnál; a' harmadik, 12-dikén, Ribeaupierre Úrnál. A' mint van, rövid időn elmegyen ez a' 2 Minister Corfuból, a' görög országlószék lakára: most egy ideig, Spezziában azért van, mivel' Porosban és Eginában, még most is uralkodik a' betegség. De, a' mint mondják, még Spezziában sem szállauak-ki a' hajóról, és minden elő-vígyázatot elkövetnek, hogy a' szabad pratica-t *) el ne veszessék: mert különben, hihető, rövid időn vissza-jövésekkor Corfuba, quarantaine (kontumátzia) alá fogánakvetetni.

A' navarini vizekről az a' tudsítas jött Corfuba, hogy Sir Pulteney Malcolm, Wellesley 74 ágyús liniahajón, megérkezett oda, hogy Sir Eduard Codringtont felváltsa a' közép-tegeri angl. állás' vezérlésében. Sir E. Codrington, következője' megérkezése előtt egynehány nappal, Máltába vagy mint mások mondják, Alexandriába ment.

*) Tengeri vezérszó. Az teszi, mikor valaki a' kontumátziát elvégezvén, szabadtsága van járni-kelni a' földön.

Az Albanusok, kik 'az Ibrahim Basa' zászlóját elhagyták, sokat állottak ki Korontól fogva Vostitzáig (a' lepantói-öbölben) a görög-seregtől, kik nekik ellenek állottak volt, kivált' Akratánál, nem sok híjja volt, hogy széjjel verettettek. Egynehány száz Arabsokkal és Móreotákkal együtt, szinte 3-ezeren voltak ezek. A' móreai kastéljnál, Patrástól északra, megérkezvén, ellent-állott az ő' által-meneteleknek Rumeliába, Deli Achmed Basa ezen szóval, hogy ő Ibrahim Basától nem vett az eránt parantsolatot. Már azelőtt, minden hajókat elküldött onnan Achmed, mellyeken a' szökevények által akartak költözni. Az Albanusok, ezen rendszabások és az éhség által a' legfelső szükségre jutván, berontottak a' kastéljba, be, egész a' hárem' belsejébe, akkor, mikor Achmed Basa már alutt, és dühösen és tüzes fenyegetőzések között követeltek enivalót. A' Basa feltápáskodván, kapja a' kardját 's 3 legközelebb állónak eltsapja a' fejét: egy negyedik, szemérvetvén a' Basának ezen tettét, halálos vágást tett ezen is a' Basa, azon pillanatban, mikor egy másik, Achmedre egy pisztolt elsüt, 's halva a' földre terítette: melyre az Albanusok elfoglalták a' kastéljt.

Muszkország

O d e s s a, aug. 16. — ŐEge, a' Tsászár, nem sokára ismét a' táborba fog menni, a' hol már a' segítségek meg fognak érkezni, és hihető, hogy a' háború ismét egész erővel fog foljni. Nem messze van 'hát talán már az a' meghatározó ütközet, a' melytől az idei táborozás' vége függ, 's mely által, hihető, a' Porta elégtételre és kezességadásra kényszerítetik. Hihető az is, hogy Várna nem sokára megadja magát, melyt Greigh Adm. egynehány nap-óta keményen lövöldöz. Várnának és Chinstenzának a' birtoka nagyon megkönnyí-

tik az eleség-hordást; 's e' szerént, bizvástabb lehet nagyobb számú sereget vinni a' nagy hadsereghez, annyit t. i. a' mennyit a' dolog' hirtelen végre-hajtása megkíván. Nem elég pedig tsak a' derekát segíteni a' nagy hadseregnek; hanem a' külön választott seregeket is, hogy munkájokat siettethessék, és a' védelmezésből, megtámólag kezdjenek ismét dolgozni. — Geismar Gen. szembetünő segedelmet vévén, Serviának veszi úttját; minthogy már jóforma tartogatott sereg van helylyette mostani állásában. Mitsoda érzést fog tenni a' Geismar Gen. megjelenése Serviában, 's mitsoda szorongattatás lép meg a' Portát annak hallására, a' következő idők (de, nem 2 hét, mint egy Journál mondja) fogják felfedezni: mert a' Serbusok nyughatatlanul várják a' mi' seregünk oda-menételét, hogy a' Porta ellen felkeljenek. — A' Diván keménynyakúsága, mely az ő' felvett systemájában jó kedvel láttik megátalkodni, kénytelen ellenkezője' gondolkozását változtatni. A' fő-városbeliek' hajlandóságával sem igen ditsekedhetik a' Porta, nem veheti-ki az eszéből a' Jantsárokat. Már Arméniában egészen feljúl fordultak; ámbár Paskevits Generálnak meg van tiltva a' velekvaló barátkozás: de, akarattjok ellen is hasznot tesznek neki.

A' Köz-Híradók azt írják aug. 21-edikén a' lengyel határszélről, hogy, hiteles útazók' szava szerént, már most minden hadsereg, mellyek a' tartogatott nagy hadsereget teszik Sacken Gróf Hadmarsal' vezérlése alatt, egész siettséggel útnak indult eddig volt tanyázásából, Besarabia-felé 's a' Vajdaságokba. Ezen hadsereg' főszállását Kiseneffbe szállíttják.

Erdélyország

T o r d a, sept. 11. — A' mint tegnap' Kolosváron ígértem, hogy a' sáska dol-

gát megírom, ímé ezeket írhatom: "Ezen Ns. Vgyének tsaknem minden részét, nevezetesen, a' F. Kerületben a' Pago--Jarást (a' levelet senki nem tudta elolvasni), az A. Kerületben, az aranyasi, főképpen a' Sz. Lászlói Jarást, a' tordai határnak egy részével, úgy elborította az Isten' ostroma, hogy már 2 hét-ólta, az A. Kerület' 3 Járása, a' Sz. Lászlói Járáshoz tsatolva, mintegy 5--6 ezer emberből álló tsoportal, minden nap a' sáska-gyilkolásban foglalatoskodik, hajnalhasadtától reggeli 8 óráig, 's hanyatlástól-fogva besetetedésig. Az újj-tordai határnak egy részét, a' túri, P. csányi és koppándi határokon, a' hol még a' tavaszit lábán találta, gabonát, törökbúzá, egyre semmivé tett; mellyet a' szegény gazdák sírva néznek. A' szép zöld őszi vetéseket úgy le-ette, mintha ma szántották volna fel." — A' rendes sáskákön kívül, van azon seregben más-fajta is, melynek a' formája, ez: "A' nyaka vékonyhosszú, a' feje kisdéd-kerek gombforma, a' szemei kidüljedök, dereka kartsu, a' hátúlja vastag, rugó lábai előlről, a' szügyéből nőttek-ki, szárnya 6-rétü: kü-lömben, az egész sáska nem nagyobb, mint a' közönséges. — Tordán, 2 sáska alatt 40 apró hújút találtak, mely ott helyben költ-ki.

Sept. 15. Az ezelőtti levelemben megírt helyek tömve lévén sáskákkal, ottan N. Mélt. B. Jósika János Gub. Fő-Praeses Úr ÖExja' bölts rendeléseinel-fogva, minden nap 7, 8 's 10 ezer ember is munkában vannak Torda és Kolos-Vgyékből,

*) Itt, meg kell vizsgálni, ha maradt-é a' gabonaszálnak, a' földben, a' magsem felett, ha bár tsak fél íznyi része vagy tors-a. Ha így van; legkissebb kár sem lessz a' gabonában, feltéven, hogy a' sáskák rajta nem soká tanyáznak, vagy elmennek, vagy elvesznek, 's a' tojások ott nem marad.

Kolosvár és Torda városából 's Aranyos-Székből; kik egynehány nap-ólta legalább 1000 köblöt elpusztítanak napjában Négy hete már hogy Torda Városa gyöt-rődik vele. Az említett egész népség buzgó törekedése köszönetre méltó. De fél Erdély sem volna elegendő ezen tsapás' erőszakos elnyomására: mert a' sok ezer köbölnek még semmi láttattja sint; és a' ki helyben nem láthattja, nem is képzelheti a' kárt. — Szóll még a' levél a' sáskák' természetéről is; de ezt, több efféle tudósítások' hozzánk kerüléseire tartogattjuk.

Ma 12 óra tájban ismét egy újj sereg jelent-meg városunk felett, mely a' várost meghomajosította, 's úgy mondák, hogy a' Vár nevezetü helyben telepedt-le. A' jövendöktől nagyon félhetni: mert az egész sereg bakzig, tojik. — Tsudálatos, hogy mindenfelől hozzánk takarodik a' sáska-sereg; talán nagyobb kényekre élhetnek itt.

Oláhország

Kis Oláhországba mintegy 12 ezer ember és 50 ágyü muszka-segedelem ment a' Geismär Gen. gyenge osztáljához, kit a' viddini várvéd gyakran megzaklatott vólt. Basardsikból pedig azt írjak, hogy a' Tsászár aug. utóljára vissza menne a' táborhoz: de Odessából sept. 6-odikára teszik vissza indulását. A' musz-kák' földvárjai Sumla körül, már ké zek 's fel is vannak ágyúzva, úgy hogy minden órán el kezdik az ágyúzást. De hihetőbb az, hogy Sumlát illendő erővel körül vévén, hogy kára nélkül ne mozdúlhassson; 's a' muszka hadsereg dereka, Paravadi-n keresztül, Adrianápoljnak indul, ha Várnát is jó zabolán lehetne tartani. Azt beszéllik, hogy már, tsak egy út volna nyitva Sumla és Adrianápolj között; és, éppen ennek elfoglalásáért tsatáznak az ellenkezők egymás-

sal, tsaknem szüntelen és dühösen. Már most mindenfelől, a' vízről is, ágyúzzák Várnát. Menzikoff Hgz. Gen. rárohanáshoz készül ugyan; de még előbb, segítséget vár: mert a' várvéd, a' lakosokon kívül, 20 ezer. — Serviából lázadásról beszélnek. — Éppen most hozzák hírét, hogy Greigh Adm. a' várnai kikötőt elfoglalta volna és minden ott-fekvő hajót elvett. Mások azt mondják, felégette.

Kü l ö m b f é l é k

A' Courierban, aug. 21-edikén e' van: "Tegnap' akartak egy gyűlést tartani, melyben áról kelle tanátskozni, hogy a' Parlamentbe egy kérélevelet adjanak-be azon törvények' eltörlése eránt, melylyeknek erejek által, a' Mósés' hitvallását vallók Nagybritanniában, a' státuspolgári justól meg vannak fosztva. Az Izráelitákkalvaló bánás az országok' nagyobb részében oly' nyomorgató, és a' törvények ö-rájok-nézve, oly' méltatlanul kemény, hogy mi, örvendenénk ezeknek eltörlítésén: egy ollyan eset, mely az Izráel' népe' characterére és állapotjára, nem kisebb haszonnal hatna-be, mint a' britannus országólszék' characterének és politikájának betsületére szolgálna. De, tsakugyan halasztódott még most, ez a' gyűlés.

H i r d e t é s e k

A' V. Hunyadi k. Administratióhoz

tartozó Vashámor-Ispányi Hivatal, Tiszt nélkülvaló állapotba esett.

Az Erdélyi Cameralis Tribunus, Kis-Jókai néhai Takás Ferentz megholt e' foljó esztendő' júl. 29-edikén.

F o n t o s J e l e n t é s

Az Erdélyi Híradó' tisztelt Olvasói közzül azokhoz, a' kiknek kezek-ügyébe eshetik az itt következő dolgon, jó erköltsü született magyar személljek által segíteni.

Szükség' volna JÓ Typográfuslegényekre, kiknek szüntelen fog'munkájok lenni, ha magokat minden tekintetben megbetsülik. Részeges, tolvaj, tekergő, bordéljház-dongó, éjjeli kóborló, fülönfüggős szeles úrfi, feleselő 'sat. ingyen sem kell; illyenek nélkül nem szükölködünk.

A' főbb feltételek, ezek: 1. Jól kell neki érteni a' betűrakást és a' tiszta nyomtatást; 2. A' hány árkust hetenként rak és nyomtat jó móddal ki (a' Híradó' formájában), annyi 260 forintot kap esztendő' alatt mindenik 52 árkusért, váltótzédelában; 3. Minden héten megkapja azon héten érdemlett bérit; 4. A' révisióban ejtett hibájáért tartozik felelni; 5. Attestatuma lessz, szeméjjes maga-viselete; 6. Ha Kolosvárra érkezik és nem jön egyenesen a' Híradó' kiadójához (Farkasúttzán, a' Kollégiummal által-ellenben), híjjába fárad ide.

S t á t u s p a p i r o s o k ' F o l j a m a t j a

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben			
	Béts, Sept.	9	10	11	London,	29	30
Bank-Oblig. 2 1/2 pC.	47. —	—	47.1/2	—	Consols, 3 pC.	87.1/2-	87.1/2-
Pengőpénz-Obl. 5 pC.	94.3/4	—	95.11/32	—	Stocks-Prémie, Sh.	—	—
Roths. 1820, 100 f.CP.	152.3/4	—	—	—	Brasiliai Bons	62.1/2-	62.3/4-
Partial. 1821, Ua.	124. —	—	124.15/16	—	Buenos-Ayresi	—	45 —
Bankaktia, 1000f. CP.	1087.3/5	—	—	—	Columbiai	—	23.1/3 —
Páris, Sept.	1	—	2	—	Mexikói	38.3/4-	40.1/2-
Consols 5 pC.	108. —	—	108.40	—	Portugalli	53.1/2-	53.1/2-
Ugyanaz 3 pC.	72.90	—	73.05	—	Muszkaoországi	—	96.3/4 —
Bank-aktia, 2000-Fr.	—	—	—	—	Görögországi	—	19 —